

[Fiskeriministeren.]

Såfremt fiskerierhvervets fortsatte udvikling ikke skal standses eller hæmmes i endog meget høj grad, vil det, som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, være nødvendigt, at rammen for fiskeribankens udlånsvirksomhed udvides.

Jeg gør i denne forbindelse opmærksom på den betydelige valutaindtjening, der er knyttet til eksporten af fisk og fiskeriprodukter her fra landet, ligesom det også må være nærliggende at pege på den udvikling, som fiskerierhvervet har sat i gang i flere egne af landet, en udvikling, som også har haft stor betydning i beskæftigelsesmæssig henseende.

I de hittidige love angående Kongeriget Danmarks Fiskeribank er der fastsat et maksimum for bankens udlånsvirksomhed over en vis årrække. Som også omtalt i bemærkningerne har jeg imidlertid ment, at det ud fra flere hensyn var at foretrække, at udlånsrammen kun fastlægges for en kortere periode, for hvilken man allerede nu nogenlunde kan overse lånebehovet, men at spørgsmålet i øvrigt tages op til bedømmelse hvert år, således at udlånsvirksomhedens maksimale omfang fastlægges ved de årlige finanslove.

Idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til lovforslaget, skal jeg herved anbefale dette til hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Formanden: Uden for dagsordenen giver jeg ordet til ordføreren for udvalget til valgs prøvelse, for at hun kan gøre indstilling til tinget om godkendelse af to valg.

Ordføreren for udvalget til valgs prøvelse (Lis Groes): I skrivelse af 22. d. m. anmodede folketingsmand A. C. Normann om orlov på grund af sygdom. Den 26. meddelte det høje ting den ønskede orlov og vedtog at indkalde stedfortræderen. På den af indenrigsministeriet i medfør af valglovens § 50 udarbejdede liste findes som 1. stedfortræder for det radikale venstre i Ribe amtskreds opført lærer Paul Elmholt Frandsen, der i skrivelse af dags dato har meddelt, at han er villig til midlertidigt at tage sæde i folketinget i anledning af den nævnte orlov.

Endvidere har folketingsmand Herløv Larsen i skrivelse af 21. d. m. anmodet om orlov på grund af sygdom. Den 26. d. m. meddelte det høje ting ligeledes denne orlov og vedtog at indkalde stedfortræderen. På den førnævnte af indenrigsministeriet i medfør af valglovens § 50 udarbejdede liste findes som 1. stedfortræder for socialdemokratiet i Frederiksborg amtskreds opført finansminister Henry Grünbaum, der i skrivelse af dags dato har meddelt, at han er villig til midlertidigt at tage sæde i folketinget i anledning af nævnte orlov.

Udvalget til valgs prøvelse har herefter holdt møde, og efter at have gennemgået stedfortræderlisten og de øvrige dokumenter indstiller udvalget enstemmigt, at lærer Paul Elmholt Frandsen godkendes som midlertidigt medlem af folketinget fra den 26. oktober d. å. at regne, samt at finansminister Henry Grünbaum godkendes som midlertidigt medlem af folketinget ligeledes fra den 26. oktober d. å. at regne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Udvalgets indstilling om godkendelse af lærer Paul Elmholt Frandsen som midlertidigt medlem af folketinget fra den 26. oktober 1966

vedtoges enstemmigt med 115 stemmer.

Udvalgets indstilling om godkendelse af finansminister Henry Grünbaum som midlertidigt medlem af folketinget fra den 26. oktober 1966

vedtoges enstemmigt med 115 stemmer.

Formanden: Man har anmodet mig om at bytte om på de to første sager på dagsordenen, således at punkt 2 behandles først.

Man gik altså til punkt 2 på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om jagten.

(Lovforslaget (nr. 13) findes i tillæg A. sp. 225, fremsættelsen i tidenden sp. 93).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Holger Eriksen: Jeg finder ingen anledning til at gentage den tale, som jeg holdt i fjor ved det samme lovforslags første behandling. Jeg skal derfor nøjes med at fastslå, at det nedsatte udvalg i forrige folketingssamling arbejdede energisk uden hensyn til, at det tidligt var klart, at man på grund af besigtigelse af jagtforholdene fra Ringkøbing til Vadehavet ikke kunne tilendebringe behandlingen i den pågældende samling.

Der er modtaget en mængde henvendelser om ændringer, der ingenlunde alle kan imødekommes, fordi ønskerne ofte går i modsat retning. Men jeg tør sige, at stemningen i udvalget har været meget positiv over for det meste af forslagens indhold, selv om der vel nok vil blive stillet visse ændringsforslag.

Den nævnte besigtigelse, som man fra alle sider var enig om måtte foregå i andejagstens højsæson, har givet udvalget betydelig større muligheder for at træffe afgørelse i det meget spegede spørgsmål vedrørende jagten i Vadehavet, og bl. a. på det område kan der forventes ændringsforslag.

Det er mit håb, at det udvalg, der igen nedsættes, relativt hurtigt vil kunne færdigbehandle lovforslaget, som jeg i almindelighed anbefaler til vedtagelse.

A. Chr. Andersen: Da mit partis ordfører, hr. Johan Philipsen, er forhindret i at være til stede, skal jeg på mit partis vegne komme med ganske enkelte bemærkninger til det foreliggende, genfremsatte jagtlovsforslag.

Jeg kan henholde mig til de udtalelser, hr. Johan Philipsen fremsatte ved forslagens første behandling i forrige samling, herunder den af ham udtalte skepsis ved indførelse af jagtbreve.

På ét punkt i lovforslaget bliver man nok nødt til at foretage ændringer; det er vedrørende jagtretten på grænsen mellem landjorden og søterritoriet; hr. Holger Eriksen var jo inde på spørgsmålet. Det er min opfattelse, at den besigtigelsestur, der blev foretaget i august måned, gav udvalget indtryk af forholdene ovre i Vestjylland og overbeviste det om, at man må finde en anden løsning end den, der er foreslået. I øvrigt vil de mange henvendelser til udvalget, både skriftlige og mundtlige, som

har indeholdt både protester og nye forslag, jo indgå i den videre behandling af lovforslaget.

På mit partis vegne vil jeg gerne tilsige en fortsat velvillig behandling af lovforslaget.

Juul Madsen: De mange henvendelser, udvalget har modtaget fra jagtorganisationer og jagtinteresserede, vidner om den store interesse, der er i den jagtinteresserede del af befolkningen for at få en moderne og tidssvarende jagtlov. Det konservative folkeparti er indstillet på at medvirke hertil.

Jeg har ved første behandling sidste år ridset vore principielle synspunkter op og skal her nøjes med at sige, at vi med stor interesse vil fortsætte med arbejdet i udvalget, og at vi håber at få jagtloven igennem i denne samling.

Axel Sørensen: Når det forslag til en ny jagtlov, der blev fremsat i november 1965, ikke nåede igennem, så skyldes det bl. a. hensynet til en del deputationer, som syntes at fremføre saglige argumenter over for det nedsatte folketingsudvalg. Derfor fandt udvalget det nødvendigt at tage ud og se på forholdene med egne øjne i områder på Jyllands vestkyst, fra Vemb og ned til Manø. De ting, vi så, og de oplysninger, vi fik, kan ved det arbejde, der nu skal ske i udvalget, være af stor værdi.

I øvrigt skal jeg ikke holde nogen lang tale her, men henvise til mine udtalelser i sidste samling, som er refereret i folketingets forhandlinger. Jeg skal kun kort gengive konklusionen, og den er, at ved jagts udførelse må det sikkerhedsmæssige grundlag over for andenperson være i orden, og at anskydning af vildt uden fangst må undgås i størst mulig udstrækning. Den nye jæger, der første gang kommer og ønsker at drive jagt, bør vide det nødvendige om jagt og jagtvåben, da et jagtgevær ikke er noget legetøj. Derfor bør han, inden han begiver sig på jagt, søge oplysning af belærende art gennem faglitteratur og film. Derudover bør man nok gennemføre en bestemmelse om, at førstegangsjægeren over for en jagtkyndig mand aflægger en prøve i jagtvåbens rette brug samt i jagt- og fredningsbestemmelserne. Censor ved prøven kunne være en jagtkonsulent eller

[Axel Sørensen.]

en af landsjagtforeningerne godkendt person. Måske skulle man gratis tildele den førstegangsjæger, som på en smuk måde har bestået denne prøve, et stort jagtkort som en anerkendelse derfor.

Det radikale venstre anerkender det store arbejde, der på det jagtmæssige område gøres fra jagtrådets og jagtforeningernes side for at sikre og fastholde en god vildtbestand og en fauna, der giver skov og strand og mark og have sit præg. Jeg vil gerne udtale håbet om, at det må lykkes at sikre sådanne fredningsbestemmelser, at f. eks. odderen, musvågen og duehøgen, der er i fåtal her i landet, ikke forsvinder ud af den danske fauna. Det radikale venstre finder det rigtigt, at man får muligheder for en yderligere udbygning af vildtreservaterne, og at der nedsættes et vildtnævn til varetagelse heraf.

Jeg vil gerne med hensyn til jagtmåder sige, at vi finder det urimeligt, at der i lovforslaget som noget nyt foreslås, at der i større skovdistrikter gives tilladelse til at beskyde klobærende vildt fra motorvogn. Vi betragter det som en uærlig handling imod vildtet at bruge camouflage imod det, og kørslen med skydevåben i motorvogn giver krybskytteriet langt større muligheder end hidtil.

Nu går lovforslaget imidlertid til udvalgsbehandling, og dér vil jeg håbe, at man kan enes i god jægermoral om at lave en god jagtlov, som både jæger og fauna kan være tjent med. Med disse ord skal jeg tilsige det radikale venstres støtte til gennemførelse af en god jagtlov.

Vivike: Jeg har den samme positive indstilling med hensyn til at få noget godt ud af jagtlovsforslaget, som jeg havde, da vi behandlede det i forrige samling.

Jeg er helt enig med hr. Axel Sørensen om, at man skal bevare rovfuglene og få dem fredet. Vi er jo i fuld gang med at udrydde ikke alene rovfugle, men omtrent alt fugleliv her i landet. Vi har ca. 10 par duehøge tilbage, musvågerne decimeres, og mosegrise, mus og rotter formerer sig yderligere og breder sig. Når det går sådan med fuglelivet, er det bl. a. på grund af de sprøjtemidler, der bruges, idet de ikke altid af-

liver fuglene, men steriliserer dem, således at de ikke er i stand til at formere sig. Vi griber voldsomt ind i naturens orden, og vi gør det på mange måder og er ikke altid helt klar over, hvad det er vi gør. Der kan nævnes meget, således er speedbåde på vore ferskvandssøer også med til at decimere fuglelivet og burde i virkeligheden forbydes her og henvises til det åbne hav.

Endelig er der spørgsmålet om vor landvinding. I øjeblikket er man ved at rette Sønderomme Å ud, og nu er der nogle planer om også at begå voldtægt over for Varde Å. Jeg vil gerne høre, hvad landbrugsministeren kan sige om de projekter eller tanker, der ligger her. Vi er i en situation, hvor landbruget giver underskud, hvor ødegårdens tal forøges, og hvor vi næsten ingen arbejdsløshed har, men Det danske Hedeselskab arbejder nu som for 30 år siden. Vi skulle foranledige, at hedeselskabet kom til at bruge sine kræfter mere på at lave rensningsanlæg — det beskæftiger det sig jo også med — og dermed komme spildevandsproblemet noget ind på livet. Vi er i fuld gang med at ødelægge vore rekreative muligheder, og det er i 11. time, der bliver sagt stop, så vi får tid til at tænke os om. I morgen er det for sent. Jeg vil gerne høre, hvad landbrugsministeren har at sige også om dette.

Rimstad: Jeg vil gerne complimentere landbrugsministeren for dette forslag til en ændring af den bestående jagtlov. Vi ved alle sammen, at den gældende lov fra 1931 var et særdeles godt og solidt stykke lovgivningsarbejde, og når den nu skal afløses af en ny lov, er det jo først og fremmest, fordi love af næsten alle arter, altså også jagtlove, med passende mellemrum skal bringes i overensstemmelse med den udvikling, der er sket i et land og et samfund. Vi synes altså i vort parti, at landbrugsministeren har haft en heldig hånd i sine moderniseringsbestrebelse. Vi har et par indvendinger, og dem skal jeg straks komme tilbage til; men lad mig begynde med noget af alt det, der virkelig fortjener ros.

Jeg er enig i den fastlæggelse af jagtretten og dens udøvelse, som lovforslaget er et udtryk for; det gælder også beskæringen af vadejagttretten, hvor jeg finder, at

[Rimstad.]

der er god balance i den ordning, man her har fundet frem til — balance ikke mindst fra et jæger/vildt synspunkt.

Hvad angår indførelsen af den jagtprøve, som måske er lovforslagets mest iøjnefaldende ændring i forhold til gældende lov, er mit parti også enig heri. Vi har den tilføjelse at gøre, at vi håber, at man rent administrativt vil udforme en prøve, som giver forøget sikkerhed for de implicerede parter. Vi synes i denne forbindelse, at ministeren skulle overveje, om man ikke netop med henblik på afprøvningen skulle udstede jagtkort af to forskellige slags, hvoraf det ene omfatter jagten med almindelig haglbøsse, medens et udvidet kort giver adgang også til skydning med jagtriffel.

Der er jo en meget betydelig forskel på måderne, man skal omgås disse to jagtvåben på, og der er også forskel på den risiko, som de hver for sig indebærer. Jeg tror, at man sikkerhedsmæssigt vil kunne vinde ikke så lidt ved at gennemføre et sådant forslag, ligesom man kunne simplificere prøven betydeligt, fordi den store mængde af jægere i vort land vil kunne nøjes med en tilladelse alene til haglbøssejagt. Men under alle omstændigheder vil vi mene det rigtigt, at en prøve ikke indskrænkes til at være noget rent formelt, men kommer til at betyde, at en jæger, der bliver sluppet løs med våben i hånd, virkelig ved, efter hvilke regler og på hvilken måde han skal bruge sit våben.

Hvad den forøgede jagtafgift angår, er vi klar over, at afgiftsstørrelsen er et af de spørgsmål, der vil blive diskuteret stærkt under udvalgsbehandlingen. Medens vi måske nok kan affinde os med, at det store jagttegn, der i dag koster 25 kr., bliver noget dyrere, mener vi ikke, at betalingen for det lille kort, der giver adgang til jagt på eget terræn, bør forhøjes. Det er allerede et spørgsmål, om det at kræve afgift af en ret, som en mand har på sin egen jord, er nogen helt god idé. Vi finder, at en afgiftsforhøjelse her vil virke, skal vi sige noget udæskende.

Hvad vildtfredningen angår, finder vi, at den generelle ændring, der ligger i, at lovforslaget indfører bestemmelser om, at alt vildt, for hvilket der ikke er angivet særlige jagttider, er fredet overhovedet, er en betydelig og god forenkling, som vi gerne vil støtte.

Vi finder også, at den smidighed, der ligger i lovforslagets § 29, efter hvilken jagttider kan forlænges eller forkortes administrativt efter behov, er en god ordning. Også den fælles nordiske koordination af den vildtbiologiske forskning vil være noget, man må hilse med glæde, og det samme gælder lovforslagets ændringer vedrørende vildtreservaterne.

Så kommer jeg til slut til de ændringer, vi kunne ønske os i lovforslaget.

Lad mig straks sige, at vi ikke er glade for, at det bliver tilladt at skyde vildt fra en holdende bil. Vi synes, at stk. 4 i § 26 i for høj grad giver de statslige institutioner eneret på den mere videnskabelige vildtforskning. Der findes som bekendt overordentlig mange amatørornitologer og sammenslutninger af sådanne, som har smukke videnskabelige resultater at opvise, og for hvem dispensationsansøgninger, der afgøres af ministeren, kan virke noget hæmmende og tungt. Vi kunne derfor tænke os, at stk. 3 i § 26 ændres til: „Ringmærkning og anden mærkning, fotografering samt film- og lydoptagelse ved rede og ynglepladser skal ske sådan, at dyrene og deres yngel ikke generes.“ Endvidere bør stk. 4 i samme paragraf helt udgå.

Med disse ord vil jeg gerne tilsige landbrugsministeren mit partis støtte til gennemførelsen af dette efter vor opfattelse meget velgennemtænkte lovforslag.

Niels Westerby: Det fremsatte lovforslag falder nøje sammen med det lovforslag, som den højtærede landbrugsminister fremsatte i forrige samling. Jeg skal derfor henvise til de bemærkninger, jeg som ordfører for liberalt centrum fremsatte ved lovforslagets første behandling dengang, og kun nævne et par enkelte punkter i lovforslaget, som vi gerne ser ændret.

For det første føler vi os ikke fortsat overbevist om, at det er rigtigt at begrænse adgangen til vade- og tøndejagt, og vi lægger meget vægt på, at det spørgsmål bliver behandlet grundigt i udvalget, så man ikke kommer til at gå for vidt her.

For det andet føler vi os ikke overbevist om, at det er rigtigt at forhindre, at der kan pålægges private jagtfredningsservitutter ud over 10 år. Efter vor mening

[Niels Westerby.]

er det et for stort og ikke særlig velmotiveret indgreb i ejendomsretten.

For det tredje føler vi os overhovedet ikke tiltalt af adgangen til at gå på jagt fra et motorkøretøj. Vi finder, det er en uværdig form for jagt, og at denne bestemmelse bør falde bort.

I § 49 findes en bestemmelse, hvorefter der kan gives tilskud til landsomfattende jagtforeninger. Der findes imidlertid også landsdelsforeninger, f. eks. Jydsk Jagtforening, med op til 1.100 medlemmer, og jeg tror, man skal tage den slags foreninger i betragtning i denne forbindelse. Det vil jeg også gerne bede udvalget se på.

Endelig forekommer det mig også, at man går for vidt ved at give landbrugsministeren adgang til at forkorte og forlænge jagttiden på forskellig måde. Det er jo ikke nok blot at høre naturfredningsrådet. Man bør efter vor opfattelse også høre jagttrådet, inden man gør den slags ting.

I øvrigt er lovforslaget i det store og hele efter vor mening særdeles nøjagtigt og velgennemtænkt, og vi kan principielt tilslutte os det, idet vi håber, det vil kunne gennemføres i denne samling.

Fiskeriministeren (Risgaard Knudsen): Da landbrugsministeren er forhindret i at være til stede i dag, vil jeg gerne takke ordførerne for den velvilje, der på samme måde som i forrige samling er vist over for lovforslaget.

De problemer, der er fremdraget, vil sikkert mest hensigtsmæssigt kunne videre-drøftes i det udvalg, som jeg forstår der er ønske om at få nedsat. Når jeg siger dette, har jeg bl. a. i tanken de spørgsmål, som de ærede ordførere hr. Axel Sørensen, hr. Vivike, hr. Rimstad og hr. Niels Westerby har peget på her ved behandlingen af lovforslaget i dag.

Flere af de ærede ordførere har også omtalt den rejse, det udvalg, der blev nedsat vedrørende det tilsvarende lovforslag i forrige folketingsår, foretog i august i år til Jylland for at blive nærmere orienteret om de særlige forhold, hvorunder der drives jagt i Vadehavet og i visse vestjyske fjorde. Om de herunder indhøstede erfaringer skal give anledning til visse ændringer i lovforslaget, vil formentlig

også blive videre-drøftet i et kommende udvalgsarbejde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik dernæst til punkt 1 på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om almindelig omsætningsafgift.

(Lovforslaget (nr. 35) findes i tillæg A. sp. 675, fremsættelsen i tidenden sp. 315).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Peter Nielsen: Man kan vel sige om denne førstebehandling, at det er en art intermezzo midt i alle forhandlingerne om den såkaldte meroms. Den har jo snart 2 års jubilæum. Betænkningen kom den 31. december 1964, og siden er lovforslagene kommet. Det er nu tredje gang.

Problemet har været ibrigt debatteret såvel her på Christiansborg som ude i befolkningen, ikke mindst i erhvervskredse. Vi afbrød jo forhandlingerne om meromsen i foråret på grund af den såkaldte håndfæstning; den gentages vel ikke nu, ellers kommer vi jo ikke langt. Vi forlanger heller ikke håndfæstning af nogen, men det er dog værd at gøre opmærksom på, at en meroms på over de 10 pct. kan vi ikke gå med til.

Der er selvfølgelig delte meninger i mit parti ligesom inden for alle andre partier om meromsen i det hele taget, men hvis vi skal overflytte skatterne eller dele af dem fra indkomst til forbrug, er vi vist snart enige om alle sammen, at så er det kun meromsens vej, vi kan betræde. Jeg må indrømme, at man kan give punktafgifterne en mere social tendens, man kan nemmere beskattede luksusforbrug på den måde end